Euroopa Parlament
2024-2029

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2025/2146(DEC)

27.1.2026

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: eelarvekontrollikomisjon

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
I jagu – Euroopa Parlament
(2025/2146(DEC))

Arvamuse raportöör: Raquel García Hermida-Van Der Walle

PA_NonLegDec

ARVAMUS

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub eelarvekontrollikomisjonil kui vastutaval komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmise:

A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus ja ebavõrdsuse kaotamine on ELi põhiväärtused, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2; arvestades, et liit on pühendunud soolise võrdõiguslikkuse edendamisele kõigis oma tegevustes, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 8, kehtestades sellega soolise aspekti arvestamise ja sooteadliku eelarvestamise põhimõtte;

B. arvestades, et kodukorra artikli 249 kohaselt võtab juhatus vastu soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava, et arvestada soolist perspektiivi kogu parlamendi tegevuses;

C. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus ning naiste võrdne ja sisuline osalemine kogu poliitikakujundamises on toimiva demokraatia eeltingimus; arvestades, et naised hõivavad praegu 39 % Euroopa Parlamendi kohtadest, samas kui riikide parlamentides kogu maailma lõikes on see näitaja 27 %; arvestades, et naised on otsuste tegemisel endiselt alaesindatud; arvestades, et 2024. aasta valimised pöörasid eelneva edu tagasi, kuna valituks osutus 278 naist, mis on veidi väiksem arv kui 2019. aastal ja esimene langus alates 1979. aastast; arvestades, et sooline tasakaal Euroopa Parlamendi liikmesriikide delegatsioonides on väga erinev, mis osutab püsivale ebavõrdsusele liikmesriikide vahel;

D. arvestades, et naispoliitikud seisavad oma meessoost kolleegidega võrreldes silmitsi suurema vihkamise, ahistamise ja hirmutamisega, eriti kui nad on noored ning toetavad naiste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust; arvestades, et see hõlmab sageli soopõhist väärkohtlemist ja sihipärast soolist desinformatsiooni – mis on sihilikult naiste, eriti avalikus elus nähtavate naiste vastu suunatud desinformatsioon – ning ohte nende turvalisusele; arvestades, et need rünnakud takistavad märkimisväärselt naiste võrdset osalemist poliitilises elus; arvestades, et see takistab naiste osalemist poliitikas ja nõrgendab seeläbi meie demokraatiat, muutes selle vähem representatiivseks;

E. arvestades, et naised on mõnes parlamendikomisjonis endiselt alaesindatud ja teistes üleesindatud; arvestades, et parlamendis juhivad naised praegu 24 alalise komisjoni ja allkomisjoni hulgast seitset komisjoni, sealhulgas mõnda, kus traditsiooniliselt domineerivad mehed; arvestades, et Euroopa Parlamendi 48 delegatsioonist ainult 11st juhivad naised; arvestades, et alates 1979. aastast on parlamendil olnud 31 presidenti, kellest ainult kolm on olnud naised; arvestades, et naiste alaesindatus juhtivatel ametikohtadel ELi kõrgeimal institutsioonilisel tasandil on endiselt murettekitav; arvestades, et Euroopa Parlamendi 14st asepresidendist seitse on naised, mis moodustab 50 % nendest juhtivatest ametikohtadest;

F. arvestades, et Euroopa Parlament ei ole veel kehtestanud parlamendiliikmetele isa- ja vanemapuhkust hoolimata paljulubavast sammust, mis võimaldab naissoost parlamendiliikmetel enne ja pärast sünnitust hääletada volitatud esindaja kaudu;

G. arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse standardeid Euroopa Parlamendis tuleks kohaldada ka parlamendi töötajate suhtes; arvestades, et töötajate, parlamendiliikmete registreeritud assistentide ja praktikantide karjääri edenemises, palgaastmestikus ja töökohakindluses esineb ebavõrdsust; arvestades, et parlament kui autonoomne institutsioon ja tööandja vastutab selle tagamise eest, et institutsioonisisene halduskorraldus, personalipoliitika, ahistamisvastane raamistik ja töötingimused ennetaksid ja käsitlesid tõhusalt diskrimineerimist ja soolist vägivalda ning edendaksid soolist võrdõiguslikkust;

H. arvestades, et Euroopa Parlament peaks olema eeskujuks ka soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas; arvestades, et näiteks Euroopa Parlamendi osalemine ülemaailmses kampaanias „Orange the World“, sealhulgas Euroopa Parlamendi hoone sümboolne valgustamine ja oranžide lippude heiskamine, on üks näide selle kohta, et parlament on pühendunud soolise vägivalla lõpetamisele ning tunnistab seda, kui tähtis on avalikkuse teadlikkuse suurendamine ja Euroopa Parlamendi kasutamine soolise vägivalla vastase võitluse platvormina;

1. väljendab heameelt soolise aspekti arvestamise ja sootundliku eelarvestamise valdkonnas tehtud edusammude üle ning 2025. aasta soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava vastuvõtmise üle; nõuab, et see tegevuskava avalikustataks ja seda rakendataks kiiresti soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava kaudu, ning nõuab selle põhjalikku hindamist koos korrapäraste aruannetega, milles antakse ülevaade tehtud edusammudest; peab kahetsusväärseks, et enamik selle meetmetest on sõnastatud põhimõtetena ning puuduvad selged eesmärgid ja kohustused; nõuab tungivalt järjepidevat sooteadlikku eelarvestamist parlamendi eelarves ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise suuniste lisamist; väljendab heameelt soolise aspekti arvestamise võrgustiku töö üle parlamendis; kutsub üles tugevdama soolise aspekti arvestamist parlamendikomisjonides; rõhutab soolise aspekti arvestamise tähtsust läbirääkimisprotsessis uue mitmeaastase finantsraamistiku üle;

2. kordab oma üleskutset parlamendile taotleda auditi läbiviimist, et kaardistada praegune olukord soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas ja anda soovitusi nii parlamendi tegevuse poliitiliste kui ka haldusaspektide kohta; rõhutab, et audit peaks hõlmama kõiki valdkondi ja näitajaid, mille Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut on sootundlike parlamentide töövahendites välja töötanud, ning auditiga tuleks iga analüüsitava aspekti puhul kindlaks teha reeglid, mis soolist võrdõiguslikkust toetavad või takistavad, et anda teavet soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava rakendamise juhiste kohta;

3. kutsub presidenti üles hindama naissoost parlamendiliikmete arvu vähenemist 2024. aastal ja rahastama kampaaniaid, millega ergutatakse naisi ELi poliitikas osalema; nõuab tungivalt, et riigi tasandi erakonnad võtaksid sooliselt tasakaalustatud meetmeid, nagu meeste ja naiste vahelduv järjestus nimekirjas (tõmbluku põhimõte) ja/või sookvoodid, kuni saavutatakse võrdsus; kutsub komisjoni üles tugevdama reegleid, millega tagatakse sooline tasakaal poliitilistel juhtivatel ametikohtadel; peab kahetsusväärseks, et kui andmed naiste arvu kohta eri ametikohtadel välja arvata, puuduvad kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed soolise aspekti arvestamise kohta ELi institutsioonides; nõuab seetõttu põhjaliku sooliselt eristatud statistika koostamist; kohustub looma soolise võrdõiguslikkuse kvalitatiivsed näitajad, et parandada sooliselt eristatud andmete kogumist ja jätkata soolise võrdõiguslikkuse parandamist;

4. nõuab rangemate reeglite kehtestamist soopõhise vaenukõne ja soolise desinformatsiooni vastu võitlemiseks ning nende ennetamiseks; märgib kahetsusega, et registreeritud assistentide vastu suunatud ahistamine, sealhulgas seksuaalne ahistamine, on väga levinud; kordab, et töötajate heaolu kaitsmiseks on vaja ahistamise suhtes rakendatavat täisleppimatuse poliitikat, mis on iga tööandja kohustus; nõuab sihipärast emotsionaalset ja õiguslikku tuge registreeritud assistentidele, töötajatele, praktikantidele ja parlamendiliikmetele, kes puutuvad kokku ahistamise, hirmutamise ja vaenuga; nõuab kaebuste esitamise raamistiku tugevdamist ja ahistamisvaidluste õigeaegset lahendamist; nõuab ahistamise vastu võitlemiseks sõltumatut mehhanismi ja välisauditit; nõuab, et parlamendi juhatus jätkaks parlamendi ahistamist käsitlevate eeskirjade reformimist, kaasates ahistamist ja selle ennetamist töökohal käsitlevasse nõuandekomiteesse väliseksperte ja sõltumatuid eksperte ning välisauditi, ning laiendaks psühholoogide ja tugimehhanismide valikut, millele ohvritel on juurdepääs;

5. rõhutab, et rassilise diskrimineerimise all kannatavad, noored, feministlikud, LGBTIQ+ või vähemuste hulka kuuluvad naissoost liikmed puutuvad ebaproportsionaalselt palju kokku küber- ja poliitilise vägivallaga ning vajavad sihipäraseid kaitsemeetmeid;

6. kutsub komisjone üles püüdlema parema soolise tasakaalu poole, sealhulgas juhtivatel ametikohtadel; kutsub presidenti ja juhatust üles tagama kõigis täiskogu menetlustes, komisjonides ja delegatsioonides horisontaalse esindatuse ja soolise tasakaalu; kutsub fraktsioone üles võtma koordinaatorite, raportööride ja variraportööride nimetamisel ning sõnavõtuaja jaotamisel arvesse soolist aspekti ja jõustama sookvoote; nõuab, et kehtestataks meetmed horisontaalse ebavõrdsuse vastu võitlemiseks, et tagada eri komisjonides sooline tasakaal; soovitab kaasata naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni rohkem mehi, sealhulgas neid, kes toetavad liitlastena aktiivselt soolist võrdõiguslikkust, et edendada ühist vastutust ja täita naiste ja tütarlaste võrdõiguslikkuse tegeliku edendamise ülesannet ning teha lõpp portfellide soolisele koondumisele;

7. nõuab, et võetaks meetmeid naistele soodsa töökeskkonna tagamiseks, muutes meestekeskseid töötavasid ja võideldes ahistamise vastu;

8. väljendab heameelt seisukoha üle, mis käsitleb naissoost parlamendiliikmete võimalust hääletada enne ja pärast sünnitust volitatud esindaja kaudu; nõuab, et volitatud esindaja kaudu hääletamist laiendataks kõigile värsketele vanematele ning et parlamendiliikmetele kehtestataks võrdne emapuhkus, isapuhkus ja vanemapuhkus, mida ei saa üle anda teisele isikule;

9. väljendab heameelt parlamendi võrdõiguslikkusele pühendumuse üle ja kiidab heaks parlamendi toetuse sellistele olulistele poliitilistele küsimustele nagu naissoost liikmete õigus hääletada volitatud esindaja kaudu enne ja pärast sünnitust; nõuab, et töötajate töö- ja eraelu parema tasakaalu tagamine seataks prioriteediks ja seda tugevdataks veelgi ning kehtestataks meetmed õiguse mitte olla kättesaadav rakendamiseks;

10. võtab kahetsusega teadmiseks, et registreeritud assistentide vastu suunatud ahistamine, sealhulgas seksuaalne ahistamine, on väga levinud; nõuab kaebuste esitamise raamistiku tugevdamist ja ahistamisvaidluste õigeaegset lahendamist;

11. kutsub juhatust ja peasekretäri üles esitama soolise jaotuse alusel andmeid personali,

kõrgemate ja keskastme juhtide ametikohtade, lepingutüüpide, kaugtöö ja paindliku töökorralduse kohta, samuti ahistamisvastaste meetmete ja kaebuste tulemuste kohta parlamendi administratsioonis, et tuvastada ja kõrvaldada struktuurne ebavõrdsus; nõuab selgete ja ajaliselt piiritletud eesmärkide kehtestamist soolise tasakaalu saavutamiseks parlamendi administratsiooni kõigil juhtimistasanditel, sealhulgas peadirektorite ja üksuste juhatajate tasandil;

12. tunnistab, et parlament on platvorm näitustele ja avalikkusele suunatud üritustele, mis käsitlevad soolist võrdõiguslikkust, näiteks vaimse tervise küsimusi, edendades dialoogi, teadlikkust ja kaasavat esindatust kogu institutsioonis ja ühiskonnas; võtab sellega seoses teadmiseks vähiga võitlevate naiste auks korraldatud kroonimistseremoonia; kutsub presidenti üles olema ettevaatlik selliste algatuste rahastamise suhtes, mis on vastuolus Euroopa Liidu väärtustega; väljendab heameelt selle üle, et parlamenti kasutatakse soolisest vägivallast ja perevägivallast teadlikkuse suurendamise platvormina; rõhutab ELi ja Euroopa Parlamendi missioonide tähtsust soolise võrdõiguslikkuse edendamisel, sealhulgas missioonid, mis pakuvad toetust, kaitset ja olulisi teenuseid naistele ja tütarlastele, kes on seksuaalse vägivalla ohvrid konfliktides ja konfliktijärgsetes olukordades; väljendab heameelt soolise võrdõiguslikkuse nädalat ja rahvusvahelist naistepäeva käsitlevate Euroopa Parlamendi algatuste üle;

13. rõhutab, kui oluline on naiste menstruatsioonitoodete kättesaadavus, et toetada parlamendiliikmeid ja töötajaid; nõuab, et parlamendis, sealhulgas kõigil avalikel aladel parandataks puuetega parlamendiliikmete, töötajate ja külastajate, eriti naiste ja tütarlaste ligipääsu.

LISA: SISENDI DEKLARATSIOON

Arvamuse raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei kasutanud oma arvamuses mingit sisendmaterjali huvide esindajatelt, kes kuuluvad kohustuslikku läbipaistvusregistrit käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe[1] kohaldamisalasse, ega kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas nende diplomaatiliste esinduste ja saatkondade esindajatelt, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt loetleda käesolevas lisas.

[1] Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 20. mai 2021. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe kohustusliku läbipaistvusregistri kohta (ELT L 207, 11.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	27.1.2026
Lõpphääletuse tulemus	+: 22 –: 8 0: 3

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

22	+
PPE	Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

8	-
ECR	Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

3	0
ECR	Chiara Gemma
NI	Judita Laššáková
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu